

עדות לחיים

מימין למעלה: ליאון-לולק קופלמן, ישראל פיירניקוב-שפרון, ד"ר ליאון עובדיה, משה אופטובסקי, זאב-פטר אנגלר. שורה תחתונה מימין: רבייה-רגינה קופלמן (קניקר), מינה היילינג (בננר), אליזבט יופה (בילנסקי) ורות לוי-אמית (שכטר)

"תיאטרון עדות - לספר כדי לחיות" הוא פרויקט מרגש שמנציח כבר עשור בכל הארץ את סיפוריהם של ניצולי שואה | החודש, המחזו נערים ונערות מהישוב, את סיפוריהם של הניצולים מסביון וגני יהודה

שני שירים מרגשים בידיש בקולה הצלול, התייתמה בגיל צעיר, גודלה על ידי סבה וסבתה וחייה עימם בגטו כשלוש שנים. כ-57 עלתה ארצה. **רבייה-רגינה קופלמן (קניקר)** הועברה עם משפחתה לגטו לודז' בעיר הולדתה, שם נפטרה אביה. בקיץ '44 הועברה עם אמה, אחותה גשה ושני אחיה, רומן וליאון לאושוויץ, שם נשלחה האם למשרפות. האחים שרדו, ואילו היא ואחותה נשלחו לצעדת המוות לברגן בלזן, חלו בטיפוס ושחררו על ידי הבריטים. הן עברו לשוודיה, שם נפטרה האחות. **ישראל פיירניקוב (שפרון)** הועבר עם אמו לגטו ורשה, נמנה עם הלוחמים במרד הגטו ובהמשך לחם בארמיה קריובה במרד הפולנים, היה פעיל בעלייה ב', עלה ארצה ולחם בחטיבת "גולני" במלחמת השחרור, בששת הימים ובמבצעים רבים אחרים. **משה אופטובסקי** נולד בלובלין שבפולין. אביו ביקש להבריח את המשפחה לחלק שנשלט על ידי הסובייטים, אך הדבר לא התאפשר עקב סגירת הגבולות. הוא, אמו ואחיותיו נדדו עד אשר הועברו למחנה סוביבור. בחורף '43 קפאו האחיות, הלנה וקרולה, למוות. הוא הצליח להימלט מהמחנה והסתתר ביערות. **מינה היילינג (בננר)** הסתתרה עם הוריה ואחיה בבונקר אשר התגלה על ידי הנאצים. האח

למדו להכיר אותם, התחברו אליהם ולמדו את סיפורי השואה ממקור ראשון. "אנחנו, שחיים בעולם שבו יש שפע ולא חסר לנו כלום, לפעמים לא מצליחים להבין מה פירושו של רעב, מה פירוש אובדן וכחד", אמרו. בזכות המפגש עמכם, הצלחנו להבין ולו במעט, איך חייתם כילדים בני גילנו בתקופה ההיא". בצד הבמה, מסך ועליו התנוססו תמונותיהם של בני המשפחות - הורים, אחים, בני דודים. מחייכים רגע לפני המלחמה או מונצחים כשהם עוסקים בעבודות כפיה, עייפים ומבוהלים. חלקם נרצחו וחלקם שרדו את השואה ועלו ארצה.

הפנים מאחורי השמות

רות לוי-אמית (שכטר), ברחה כשהיתה כבת 10 עם אמה ואחותה מרים לאוסטריה ושם חיו על זהות שאולה כפולניות עד תום המלחמה, אז עלתה ארצה באניית מעפילים עם בעלה, דוד לוי ז"ל. **ליאון-לולק קופלמן**, היה בין לוחמי מרד גטו ורשה, מאוחר יותר לחם בארמיה קריובה במרד הפולנים ואחרי כן לחם כאחד מראשוני הלוחמים במלחמת השחרור ובמבצעים ומלחמות רבות בארץ. **אליזבט יופה (בילנסקי)** - אשר שרה

זה היה המחזה הגדול בחייהם. 9 ניצולי שואה תושבי סביון וגני יהודה, ישבו על הבמה בהיכל התרבות ביהוד וגוללו את סיפור הישרדותם מהתופת הנאצית. זה היה הפרויקט ה-22 במספרו, במסגרת "תיאטרון עדות - לספר כדי לחיות", שמתקיים כבר עשור בבתי ספר וישובים בכל הארץ ביוזמתם והנחייתם של עיריית ועזרא דגן ובתמיכת "אש"ל - האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל, הגייוינט, הסוכנות היהודית, המועצה הקומית סביון. הפרויקט הוקדש למר ניסים גומל בן ה-97, תושב גני יהודה הפועל כבר שנים בסיוע לעמותת נט"ל לנפגעי פעולות איבה ולפעילות תיאטרון עדות.

אחד אחד הם פתחו במונולוג. בקול רועד מהתרגשות וכאב סיפרו כיצד האם יצאה לבקר את האחות החולה ולא שבה, איך האח התינוק נפטר בגלל חוסר טיפול, כיצד האחות קפאו למוות בשלג, כיצד צעדו בצעדת המוות ואיבדו את יקיריהם למשרפות, לתאי הגזים, לטיפוס ולרעב. כיצד נלחמו על פת לחם, נטלו עימם זוג נעליים והשאירו מאחוריהם חיים שלמים. הכל כדי להמשיך לחיות.

12 נערים ונערות מהישוב היו שם, כדי להמחז את הסיפורים. לאורך שנה עבדו הנערים עם הניצולים, בהנחייתם של עיריית ועזרא דגן,

איילת עשהאל, איירין בדש, מאי וייטסון, עדן דביר, דניאל סלע, רועי פיינגולד, דורון קרול, יאיר ימפולסקי, מאיה חי, מאיה ניצן ובן זילברברג.

יד חמה

מזה 10 שנים עובדים עירית ועזרא דגן עם ניצולי שואה בכל הארץ. היא מרפאה בהבעה ויצירה, שחקנית ובמאית, דור שני להורים ששרדו את אושוויץ ואיבדו את כל משפחתם. הוא שחקן ותיק בתיאטרון הקאמרי, פנטומימאי ובמאי, שגילם את דמותו של ר' מנשה לברטוב בסרט "רשימת שינדלר". חלק ממשפחתו, נספתה בשואה.

"העבודה בתיאטרון היא טיפולית", אומר עזרא. "זה מתחיל כקבוצה והתהליך חשוב מאין כמוהו, אפילו חשוב יותר מעבודת הסיים. בתהליך, אנחנו עוברים כמה שלבים - מעבדים את הסיפורים למחזה. כל אחד מהניצולים הוא ספר בפני עצמו".

עירית: "יש ביניהם כאלה שלא דיברו עד כה ושכאן מדברים בפעם הראשונה. לכן חשוב לנו ליצור במהלך השנה סביבה תומכת וחמה. אנחנו עושים את זה לאט. אנשים נשאר

והאב הועברו למחנה פלאשוב ונפטרו שם. האם נשלחה לאושוויץ ומשם הועברה בצעדת מוות, ומאז לא נודע גורלה. אחות נוספת, רוזיה, נעלמה והאח, שיקו, נרצח באקציה בגטו בוריסלב. מינה הסתתרה בכונקר עם חברה, צבי, שרדה עימו שני מחנות עבודה ונישאה לו בתום המלחמה. **ד"ר לאון עובדיה**, יליד בולגריה, נשא ברכה חמה לעם הבולגרי, לכנסייה ולשלטונות שעמדו באומץ במאבק על שלומם של יהודי ארצם ומנעו שליחתם של רבים למחנות ההשמדה. הוא ומשפחתו גורשו מסופיה לעיירה ברקוביצה, שם נפטר אחיו, דוד שהיה תינוק בן 14 חודשים ואביו נלקח למחנה כפייה עד ספטמבר '44. עם תום המלחמה סיים את לימודי הרפואה. **זאב-פטר אנגלר** היה פעוט כשנשלח עם משפחתו בליווי אנשי גסטאפו ו-3,600 יהודים נוספים על 4 ספינות לאורך הדנובה, במטרה להגיע ארצה. לאחר 83 יום על הים, במהלכם ילדה אמו את אחיו, נתפסו המעפילים והועברו לאנייה "פטריו" שפוצצה על ידי ההגנה בניסיון למנוע את גירושה. המשפחה ניצלה מטביעה ונשלחה למחנה עתלית.

הנערים שגילמו את דמויותיהם: טום שיפטר,

בזדדים בשטח לאורך כל הדרך, וכאן הם מטופלים, מדברים על זה, מעבדים וממשיכים את החיים בכבוד. אחרי שנה - הילדים רואים את הניצולים ומחבקים אותם, הם נקשרים אליהם. זה רווח כפול".

בסוף כל קטע שקרא אחד הניצולים, עמד מאחוריו הנער שגילם את דמותו. לקראת סוף המחזה, עמדו הילדים מאחורי הניצולים והניחו את ידיהם על כתפי הניצולים הקשישים. ואז, כחלק שלא נכתב בשום מקום ולא נעשו עליו חזרות - יד חמה נשלחה בחזרה, ועטפה את היד הצעירה בחום והכרת תודה, כאילו לומר להם - "תודה, גילמתם אותנו כראוי, השמעתם את הסיפור שלנו לעולם". ולא היה מרגש מהרגע הזה.

פתוחים גם בערב...

אסתר
בית אוכל ומטעמים

Bistro & fine food

העצמאות 8, יהוד (בחצר) טלפון להזמנות: 03-63-25-852